

(א) ר"מ מ"ו, (ב) ש"ן למתני' לעיל דף ע"ב; (ג) לעיל ס"ג.

הגהות הב"ח

(א) גמ' לבי מעשרתא ולמידש: (ב) שם לבי דפי ולמידש: (ג) שם באתרא דהארץ דבין דהא דנגיד: (ד) רש"י ד"ה עשוק עפרה יקר, כ"ב ע"ל דף נ"ג: (ה) תוס' ד"ה הכא וכו' ולאסמכתא קא מתני דטועה בסבור שלא: (ו) בא"ד התם הוא דקאמר:

מוסף רש"י

על הכומר של זיתים. שמתין יחד בכל כ"ד שבתות (פסחים נח).

לאו בידו. שמה לא ימכרוהו לו: דלא לר' וחסים. מעות של כל איש ואיש לצד: סיטומתא. חותם שרושמן המנונים על התבניות של יין שלוקחין הרבה ביחד ומניחין אותן בחומר הצעלים ומוליכין אותן אחת אחת למכור לתנות ורושמן אותם לדעת שכל הרשומות נמכרות: ובאתרא כו' (מקני. שרגילין

לשם על מנת שצדצר זה תהא קנויה לו כאלו משך קני: מחוסר שמים. שמי מלאכות: פוסק עמו. ואע"פ שלא יאל השער דהא יש לו אבל מחוסר שלם כאין לו דמי: בידי אדם. אם מלאכות שהצדצר מחוסר בידי אדם אפי' מזה הן פוסק: בידי שמים אפי' אדם אינו פוסק. דמי יימר דאתא ויהא צדצר להשלים הלך כאין לו הוא: משא נחמה. שטוח העומדין נחמה: ומידרא. לזרוע המון לאחר הדישה נחתה ברות: כגון דשדי נחמה ויבש. דאכתי גדיש קרי ליה: האינו מידרא. צדירי שמים היא שרץ רוח שאינה מזה: אפשר נפשוהא. וו"ן בלע"ז: על העצבי. כולו לאותצניהו לצד ושמואל נקט לה ואיל: מכמה. הוחמס: למידש. לדרך גמ: מנגד. למשון היין אל הצור שלפני הגמ: דהסי ר' חייא. לקמן: על הכומר של זיתים. דתנן במתני' (לעיל דף ע"ב): מעטן תנא ליה איש צמתני' בלשון כומר לומר שכבר נתחממו: כי דפא. בית הדב של שמן: לפופי. אמוליד"ר בלע"ז לשון מלפפין הוולד (שבת דף קט"ז): שמגלגלו לפי מדתו. אם גדולות אם קטנות ועושה להן בית קיצול: ומשרף. לזכור בכבש: כגון דמלפף ויבש. ואכתי ציטס קרי להו. לשון ציטס מרשק"ר שהעפר מגובלת עם המים: ומידק. לאחר שנשרפו האבנים הרי הן תחיתות שרופות ומולאין אותן מן הכבשן ונותנין בהן מעט מים ולוצרין אותן ונידוכות מאליהן כקמח טחון: משראוי לשקען בכבשן. משכינן והזמין את האבנים ואת העצים והכל צידו ואין חסר אלא מלאכת השריפה: צד"א. שרץ שיהא מוכן צידו: צעפר לכן. שאינו מנאי וכשהיו מכניסין אותו אין מכניסין אותו אלא מגובל ועשוי ציטס: אבל צעפר שחור. שהוא מנאי בנקותו אין צריך שיהא צידו שאם אין לזה יש לזה: מני עיילי עפרא. משהכניס המוכר וצד עפר צדיתו ועפר שחור היה: עשוק עפרא. יקר (ו) ואינו מנאי: סמכא דעפריה. דכל אחד והחזיר יקבל מי שפרע: לא סמכא דעפריה. דלמא לא משכח עפרא וליכא מי שפרע שהוא עצמו לא נסמך עליו אלא נתן על הספק: ימות

איזהו נשך פרק חמישי בבא מציעא עד.

הבא לאו בידו. מכאן מקשה ר"ת לפירוש הקונט' דפרק זה צורר (פסחדרין דף כד: ושם ד"ה כל) גבי משחק בקוביא דקאמר התם דלואו אסמכתא היא ופי' הקונט' משום דהיכי דמי אסמכתא כגון אם אוציר ולא אעציד וכגון משלים שטרו דגט פשוט (ב"ב דף ק"ט. ושם) דסמך על א' (לא) דבר כסבור כל זה צידו לעשות ומישראל כי מתני' אדעתא דלא יהיב (א) לאסמכתא קא מתני דטועה שלא יצא לידי כך אבל משחק בקוביא לא סמך אמדי דלא ידע אי נחא אי לא נחא ואפי' מתני שמע מינה מספיקא גמיר ומקני והכא משמע אפיכא דהיכא דלואו צידו הוי טפי אסמכתא ונראה לר"ת דאגב דבעי למקני גמר ומקני וקשה לפירוש דצוהצב (לעיל דף מח: ושם) חשיב אסמכתא להיכא דאם אני חוזר כי ערצוני מחול לך ולא אמר' מגו דבעי למקני גמר ומקני ועוד דא"כ היכי מדמה בפרק זה צורר (פסחדרין דף כה:) להיכא דאין אחד מהם נזיר דהתם לא שייך האי טעמא ור"ת בעצמו חזר בו והגיה בספר הישר גבי עוצבא דשנים שהמרו זה את זה בפרק במה מדליקין (שבת דף לא:) שהקנו זה לזה דאי לא הקנו ליהדרו בזה ואע"ג דיש מקומות דקנו בלא קנין צדדים בעלמא כגון כסנהדרין (דף כה:) נאמן עלי אלא כו' דאצטן לך מחלוקת וכן (שם) דור לי צחי ראשך דאין יכול לחזור בו התם דין הוא שיעיל כיון שיש להם תביעה זה על זה והם קבלו עליהם כך את הדין ולא דמי להיכא שאין לו שום תביעה והתם צ"ז זה צורר (פסחדרין דף כה:) גבי מפרחי יונים משמע כפי' הקונט' דקאמר ואריכא דאי קאמר בתולה דעת עצמו התם (ו) דקאמר קיס לי צנפשא דידענא טפי ולהכי הוי אסמכתא משמע היכא צידו להריות הויא טפי אסמכתא ומתן דשמעתין נראה לי דלא דמי דהכא הויא צידו ולא צידו דאע"ג דמנאי הוא לקנות מכל מקום כיון דמנאי באתריה דאם לא יצא למכור ממי יקנה הלך לא גמר ומקני אבל התם דאין צידו כלל גמר ומקני וכשהיה צידו מכל וכל כגון אם אוציר ולא אעציד אי גזים לא גמר ומקני כגון דאמר אשלים אלפא וזוי דלנקמן בפרק המקבל (דף קד:) אבל אשלים צמיתא דלא גזים גמר ומקני ועוד פרי' דוקא כי הויא דאם אני חוזר כי ערצוני מחול לך והיכא דפירקין לעיל (דף קה:) דאם אי אתה נותן לי מכאן ועד שלש שנים והיכא דמשלים חשיב אסמכתא כיון דגזים שאין מתכוין אלא להסמך חזרו על צדדין שיאמינהו אבל משחק בקוביא

הכא לאו בידו אמר רבא "הני בי תלתא דיהבי וזוי לחד למזבן להו מידי וזבן לחד מיניהו זבן לכולהו יולא אמרן אלא דלא צר וחתים איניש לחודיה אבל צר וחתים איניש איניש למאן דזבן זבן ולמאן דלא זבן לא זבן אמר רב פפי משמיה דרבא יהא סיטומתא קניא למאי הלכתא רב חביבא אמר למקניא ממש רבנן אמרי לקבולי עליה מי שפרע יוהלכתא לקבולי עליה מי שפרע יובאתרא דנהיגו למקני ממש קנו: היה הוא תחלה לקוצרים: אמר רב ימחוסר שתיים פוסק שלש אינו פוסק ושמואל אמר בידי אדם אפילו מאה פוסק בידי שמים אפי' אחת אינו פוסק תנן פוסק עמו על הגדיש והא מחוסר משדא בחמה למיבש ולמידש ומידרא יבגון דשרא בחמה ויבש ולשמואל דאמר בידי שמים אפי' אחת אינו פוסק והא מחוסר מידרא דבידי שמים היא אפשר בנפשוהא: ועל העביט של ענבים: והא מחוסר מכמר ועיולי לבי מעצרתא (א) למידש ולמנגד כדתני רבי חייא על הכומר של זיתים הכא גמי על הכומר של ענבים והא מחוסר תלת באתרא דההוא דזבין הוא דנגיד: ועל המעטן של זיתים: והא מחוסר מכמר ועיולי לבי דפי (א) למידש ולמנגד תני רבי חייא על כומר של זיתים הא איכא תלת באתרא דההוא דזבין (א) ההוא מנגיד: ועל הביצים של יוצר: אמאי והא מחוסר לפופי ויבש עיולי לאתונא למשרף ולמפיק יבגון דמלפפה ויבשו והא איכא תלת באתרא דההוא דזבין הוא דמפיק: ועל הסיד משישקענו בכבשן: והא מחוסר מקלה ואפוקי ומידק באתרא דההוא דזבין ההוא דייק ולשמואל דאמר בידי אדם אפי' מאה פוסק למה לי משישקענו בכבשן אימא משראוי לשקעו בכבשן: ועל הביצים של יוצר: תנו רבנן אין פוסקים על הביצים של יוצר עד שיעשו דברי ר' מאיר אמר רבי יוסי 'בד"א בעפר לבן אבל בעפר שחור כגון כפר חנניא וחברותיה כפר שיחין וחברותיה פוסקין אע"פ שאין לזה יש לזה אממר יהיב וזוי מכי מעיילי עפרא כמאן אי כר' מאיר האמר עד שיעשו אי כרבי יוסי האמר אע"פ שאין לזה יש לזה לעולם כרבי יוסי ובאתריה דאמימר עשיק עפרא אי דמעיילי עפרא סמכא דעתיה ויהיב להו וזוי ואי לא לא סמכא דעתיה: ופוסק עמו על הובל כל ימות השנה: חכמים היינו תנא קמא רבא ימות

אדעתא דהכי קא עבדי שיריחו זה או זה ובסנהדרין (דף כד: ד"ה כל) האריך בפסק משחק בקוביא: תנן רבי חייא ע"ז בומר ש"ל זיתים. וא"ת אמאי לא אמר רבי חייא מילתיה ארישא דעביט של ענבים ויש לומר דאין רגילות למכור ענבים כמו זיתים וא"ת לשמואל דאמר בידי אדם אפילו מאה פוסק למה לי על כומר ויש לומר דכימור הזיתים מקרי בידי שמים: ובכפר שיחין וחברותיה אע"פ שאין לזה יש לזה. לא מיירי צעפרא דהא מחוסר שלם הוא ואינו פוסק אלא ציטס איירי ומדנקט האי לישא דאע"פ שאין לזה יש לזה דנקט גבי פוסקין על שער שצוק משמע שיש שער שצוק לציטס וקמ"ל דאע"פ שאין שער לקדירות שצוק כיון שיש שער לציטס חשיב כאילו יש לו ציטס לפסוק לקדירות כשער מוכרי קדירות בזה שהציטס לענין קדירות כעין לקטות למוכרי תבואה אי גמי אפילו אין שער יכול להיות דחשיב כיש לו לפי שדרך יוצרים דופי מהדדי שיש הרבה מהם: ויב"ב דומר לו תן לו בזה או תן לו מעות: אין זה מעמיד מלוה על גבי פירות וכו' כיון דצמורת מקח נותן לו מעות תחילה ואפילו מי שפרע ליכא דדעתיהו דאיניש אתרעא וילא כשנותן מעות על מנת לקבל פירות לאחר זמן:

א [ש"ע חו"מ ס' רח סע"י יג סב"ל]:
קנ"ב ב ג מ"י פ"ו מהלכות
מכירה הל' יג יד סמג
עשין פז ולחין קעא
טו"ע ע' ח"מ ס' קפד
סע"ף א:
קנ"ב ד ה ו מ"י שם הל'
ו סמג עשין פז
טו"ע ח"מ ס' רח סע"ף
א:
קנ"ב ז מ"י פ"ט מהל'
מלוה ולוה הל' ז
סמג לחין קנ"ב טו"ע י"ד
ס' קעא סע"ף ד:
ק"ב ח ט י מ"י שם:
ק"בא כ מ"י שם הל' א:

לעזי רש"י

ור"ן [נ"ד]. נפח.
אמוליד"ר
[אנימוליד"ר]. לעטוף.
מירשק"א [מירש"ק].
ביצה. מקוה מים רדורים.